

Κείμενο

[Η (παρα)πληροφόρηση στο Διαδίκτυο]

Για πολλούς αναλυτές η εμφάνιση του Διαδικτύου εμπεριέχει την υπόσχεση της άπλετης πληροφόρησης και της βελτίωσης της ποιότητας του δημόσιου διαλόγου. Σύμφωνα με αυτήν την άποψη, η τεχνολογία του Διαδικτύου αφ' ενός μείωνε το κόστος της πληροφόρησης και αφ' ετέρου έδινε τη δυνατότητα στους πολίτες να ανταλλάσσουν απόψεις και να ασκούν αμοιβαία κριτική. Όλα αυτά φυσικά θα ήταν προς όφελος των δημοκρατικών διαδικασιών και της κουλτούρας του πολιτικού διαλόγου, στην οποία βασίζεται η δημοκρατία.

Όμως, δυστυχώς σήμερα βλέπουμε ότι αυτές οι προβλέψεις δεν **επαληθεύονται**. Αντίθετα, σε μεγάλο βαθμό το Διαδίκτυο φαίνεται ότι προωθεί τον πολιτικό εξτρεμισμό¹ και τη **μονοσήμαντη** πληροφόρηση. Σύμφωνα με τον γνωστό πανεπιστημιακό Cass Sunstein, αυτό το οποίο είναι καθοριστικό με το Διαδίκτυο δεν είναι ότι δίνει τη δυνατότητα στον πολίτη να έχει περισσότερη πληροφόρηση. Ακόμα πιο σημαντικό είναι ότι του δίνει τη δυνατότητα να αποκλείει την πληροφόρηση που δεν του αρέσει. «Το πιο εντυπωσιακό στοιχείο με τη νέα τεχνολογία», γράφει, «είναι η αυξανόμενη δύναμη των καταναλωτών να "φιλτράρουν" αυτό που βλέπουν». Ένα από τα πιο σημαντικά αποτελέσματα αυτού του φιλτραρίσματος είναι ότι οι χρήστες εκτίθενται μόνο στην πληροφόρηση που τους είναι αρεστή. Σήμερα τα ιστολόγια που αναπτύσσονται ταχύτερα είναι εκείνα που έχουν μια μονοσήμαντη ιδεολογική και πολιτική τοποθέτηση. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι αυτά ικανοποιούν τις προτιμήσεις των χρηστών τους. Επίσης, κάθε ιστολόγιο παραπέμπει σε άλλα που έχουν ανάλογη ιδεολογική τοποθέτηση.

Όμως, το πρόβλημα δεν είναι απλώς ότι στο Διαδίκτυο κάθε χρήστης επιλέγει την πληροφόρηση που ενισχύει τις δικές του προκαταλήψεις, ενώ αποφεύγει να πληροφορείται για οτιδήποτε άλλο. Ακόμα πιο σημαντικό είναι το φαινόμενο, το οποίο οι ψυχολόγοι ονομάζουν «ομαδική πόλωση», δηλαδή την τάση που έχουν οι άνθρωποι να **υιοθετούν** ακραίες απόψεις, όταν συνομιλούν μόνο με άτομα των ίδιων απόψεων. Το φαινόμενο της «ομαδικής πόλωσης» έχει τεκμηριωθεί με πολλά πειράματα.

Υπάρχουν πολλές θεωρίες που έχουν προταθεί, για να εξηγήσουν το φαινόμενο της ομαδικής πόλωσης. Σύμφωνα με μια θεωρία, όταν τα άτομα συζητούν μόνο με άλλους που έχουν τις ίδιες απόψεις, ακούν νέα επιχειρήματα υπέρ των

¹ εξτρεμισμός: αρνητικός χαρακτηρισμός κάθε πολιτικής, η οποία συνίσταται σε υποστήριξη ή εφαρμογή ακραίων απόψεων.

απόψεών τους, κάτι που τους κάνει να τις υιοθετούν με ακόμη μεγαλύτερο πάθος. Ακόμη, σύμφωνα με μια άλλη θεωρία, τα άτομα προσπαθούν συνεχώς να ξεπεράσουν αλλήλους. Αν, λοιπόν, όλοι σε μια ομάδα συμφωνούν ότι π.χ. θα πρέπει να διατηρηθεί η μονιμότητα στον δημόσιο τομέα, σύντομα θα εμφανιστούν και αυτοί που θα υποστηρίζουν ότι θα πρέπει να επεκταθεί και στον ιδιωτικό.

Η τάση της ομαδικής πόλωσης ενισχύεται στο Διαδίκτυο και σύμφωνα με τον Sunstein παίρνει τη μορφή της «κυβερνοπόλωσης». «Το Διαδίκτυο», γράφει, «λειτουργεί για πολλούς ως το εκτροφείο του **εξτρεμισμού**, επειδή ακριβώς αυτοί που συμφωνούν επικοινωνούν μεταξύ τους με μεγαλύτερη ευκολία και συχνότητα». Αυτό το καθιστά ένα κατ' εξοχήν μέσο **παραπληροφόρησης**. Στον βαθμό που προσφεύγεις μόνο στις ιστοσελίδες που ενισχύουν τις προκαταλήψεις σου, δεν σε ενδιαφέρει αν η πληροφόρηση για τους αντιπάλους είναι σωστή ή όχι ούτε πρόκειται ποτέ να την ελέγξεις.

Τέλος, αν ισχύουν οι απόψεις του Sunstein, τότε ο ρόλος των εφημερίδων ως φορέων της ποικιλομορφίας των απόψεων που υπάρχουν στο κοινωνικό σώμα γίνεται ακόμα πιο σημαντικός. Οι εφημερίδες θα είναι ο μοναδικός χώρος, στον οποίο ο αναγνώστης θα μπορεί να βρει συγκεντρωμένες, τόσο τις απόψεις με τις οποίες συμφωνεί όσο και αυτές με τις οποίες διαφωνεί.

Τ. Μίχας (επιμ.), εφημ. *Ελευθεροτυπία*, 7.12.2009 (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A. (Μονάδες 20)

A. Να αποδώσετε περιληπτικά το κείμενο (80 - 100 λέξεις).

(μονάδες 20)

B. (Μονάδες 15)

B1. Πως προωθεί το Διαδίκτυο, σύμφωνα με το κείμενο, τη μονοσήμαντη πληροφόρηση και τον πολιτικό εξτρεμισμό; Να απαντήσετε σε μία παράγραφο 60-80 λέξεων.

(μονάδες 10)

B2.a. Ποια διαρθρωτική λέξη εξασφαλίζει τη συνοχή ανάμεσα στην πρώτη και τη δεύτερη παράγραφο του κειμένου και ποια μεταξύ τους σχέση σηματοδοτεί;

(μονάδες 3)

B2.β. Με ποιον τρόπο επιτυγχάνεται η συνοχή ανάμεσα στην τρίτη και την τέταρτη) παράγραφο του κειμένου;

(μονάδες 2)

Γ. (Μονάδες 15)

Γ1. Να αντικαταστήσετε την καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου με την **έντονη γραφή**, με συνώνυμες ή σημασιολογικά ισοδύναμες λέξεις/φράσεις, ώστε να αποδίδεται το ίδιο νόημα: **επαληθεύονται, μονοσήμαντη, υιοθετούν, εξτρεμισμού, παραπληροφόρησης.**

(μονάδες 10)

Γ2. «να διατηρηθεί η μονιμότητα στον δημόσιο τομέα»: Να εξηγήσετε τη χρήση της παθητικής σύνταξης.

(μονάδες 5)